

Θεσσαλονίκη, 24 Φεβρουαρίου 2014

Δελτίο Τύπου
Έκθεση: «ΝΑΥΣΙΚΑ ΠΑΣΤΡΑ. 1921-2011
ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ, ΤΑ ΓΛΥΠΤΑ
ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ»
5 Μαρτίου-25 Μαΐου 2014
ΚΜΣΤ, Μονή Λαζαριστών
Εγκαίνια: Τετάρτη 5 Μαρτίου 2014, 20:00

Το έργο της Ναυσικής Πάστρα στο σύνολό του, από το 1957 μέχρι τις αρχές των χρόνων 2000, πρόκειται να φιλοξενηθεί από τις 5 Μαρτίου έως τις 25 Μαΐου 2014, στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, στη Θεσσαλονίκη στη Μονή Λαζαριστών. Επιστημονικός Σύμβουλος της έκθεσης «**Ναυσικά Πάστρα. 1921-2011. Αναδρομική έκθεση: τα σχέδια, τα γλυπτά και τα θεωρητικά κείμενα**» (εγκαίνια: **Τετάρτη 5 Μαρτίου, στις 20:00. Ώρες & μέρες λειτουργίας: Τρίτη-Σάββατο 10:00-18:00**) είναι ο Ομότιμος Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Εμμανουήλ Μαυρομαμάτης και τον συντονισμό της έκθεσης έχουν αναλάβει οι συνεργάτες του ΚΜΣΤ, Αρετή Λεοπούλου και Γιάννης Μπόλης. Η έκθεση θα μεταφερθεί στο Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Ρόδου (13 Σεπτεμβρίου-Νοέμβριος 2014), σε επιμέλεια της Αθηνάς Σχινά.

Η εργασία της Ναυσικής Πάστρα στο διάστημα τριάντα περίπου χρόνων από τα πρώτα της μαθηματικά γλυπτά της δεκαετίας 1960, χαρακτηρίζεται από τη συστηματική και έμμονη επεξεργασία ενός συγκεκριμένου και του ίδιου πάντοτε προβλήματος το οποίο είναι η συνεχής μεταβλητότητα του χώρου. Αυτή προκύπτει στο έργο της ως μια μορφή που τροποποιείται συνεχώς από την εκάστοτε μεταβολή των διαφορετικών συσχετισμών των οργανώσεων του ίδιου του χώρου, μεταξύ τους. Οι συσχετισμοί αλλάζουν, οι μορφές επίσης αλλάζουν, αλλά το σύστημα των σχέσεων παραμένει το ίδιο. Προέκυψαν γλυπτά, τα οποία ήταν ταυτόχρονα οι υλοποιημένες αναλύσεις της εκάστοτε φάσης κάθε προβλήματος.

Το έργο της Πάστρα εμφανίζεται ως μια συνεχής ανάλυση και διατύπωση της μεθόδου και του ιδιώματός της. Έργα της έχουν αποκτηθεί από το Ελληνικό και από το Γαλλικό Υπουργείο Πολιτισμού, την Εθνική Πινακοθήκη, το Ίδρυμα Ζωής και Γιάννη Σπυρόπουλου, το Μουσείο Γουλανδρή της Άνδρου, το Τελλόγλειο Ίδρυμα Θεσσαλονίκης, το Μουσείο της Helm (Πολωνία), τη Συλλογή C. Ruppert, Constructivist art in Europe after 1945 (Municipal Art Gallery Würzburg, Γερμανία), το Museum of Modern Art του Hünfeld (Γερμανία), το Mondriaanhuis Art Foundation, Amersfoort (Ολλανδία), τη Συλλογή Εμφιετζόγλου, το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης -και άλλους δημόσιους θεσμούς και φορείς. Υπάρχει πολύ μεγάλος αριθμός δημοσιεύσεων για την εργασία της στον ελληνικό και ευρωπαϊκό, γενικό και ειδικευμένο Τύπο.

Στην έκθεση θα παρουσιαστεί, για πρώτη φορά, μέρος της συνέντευξης της Ναυσικής Πάστρα, που πραγματοποιήθηκε το 2005 στο πλαίσιο του προγράμματος του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ) «Προφορικές Ιστορίες». Πρόκειται για μια ευγενική παραχώρηση του αρχείου του ΕΜΣΤ.

Βιογραφικό σημείωμα

Η Ναυσικά Πάστρα (Καλαμάτα, 1921 – Αθήνα, 2011). από το 1957 παρακολούθησε το σεμινάριο γλυπτικής του Ewald Mataré στο Salzburg της Αυστρίας και σπούδασε γλυπτική στην Akademie der Bildenden Künste, στη Βιέννη, στο εργαστήριο του καθηγητή Fritz Wotruba, από όπου αποφοίτησε το 1962. Από το 1967 έως το 1973 παρακολούθησε το σεμινάριο "Κοινωνιολογίας της Τέχνης" του καθηγητή Jean Cassou στο Παρίσι, στην École Pratique des Hautes Études, όπου και παρέμεινε μόνιμα εγκατεστημένη μέχρι το 1984. Η εργασία της Ναυσικάς Πάστρα ορίζεται από μαθηματικές σχέσεις και εκτυλίσσεται ως η λογική ανάπτυξη ενός συλλογισμού.

Αρχικά, από το 1957 έως το 1963 στη Βιέννη δημιούργησε σε πηλό, γλυπτά μελέτης της ανθρώπινης φιγούρας ως προς τους εσωτερικούς νόμους της ισορροπίας του σώματος μέσα στο χώρο και τα μετέφερε στη συνέχεια, σε γύψο, σε τσιμέντο και σε μπρούτζο. Η εργασία αυτή παρουσιάστηκε το 1963 στην πρώτη της ατομική έκθεση στην Würthle Gallery της Βιέννης. Εγκατεστημένη στο Παρίσι, από τα τέλη του 1963, εργάστηκε μέχρι το 1968 στη βαθμιαία απλοποίηση των παραστατικών μορφών του ανθρώπινου σώματος, διατηρώντας ως αντικείμενο της εργασίας, αυτές καθεαυτές τις σχέσεις μεταξύ τους, των *όγκων-μορφών* ως προς το χώρο. Αυτή την ενδιάμεση περίοδο πραγματοποίησε ένα μεγάλο αριθμό από σχέδια και μακέτες "περιβάλλοντος" και πειραματίστηκε σε καινούργια υλικά όπως ο πολυεστέρας. Η σειρά εργασιών *Αναλογικά 1* (1968-1976), αντιπροσωπεύει την ακραία κατάληξη της απλοποίησης των μορφών στην εργασία της με τελικό όριο τις βασικές έννοιες του *τετραγώνου* και του *κύκλου*, των οποίων η *ανάλυση* των ιδιοτήτων καθοδήγησε και την επακόλουθη *σύνθεσή* τους μεταξύ τους, μέσω της *διατομής* τους. Η διατομή του τετραγώνου και του κύκλου έδωσε τη μορφή "*Σύνεκτρον*", για την οποία πήρε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας το 1970.

Στη συνέχεια, η εκ νέου σύνθεση της μορφής "*Σύνεκτρον*", με το τετράγωνο και με τον κύκλο από τα οποία προήλθε, προκάλεσε την επόμενη *μορφή-γλυπτό*, "*Τετράγωνο-κύκλος-Σύνεκτρον*", του οποίου η εκδοχή, ως μακέτα περιβάλλοντος 500 τ.μ., βραβεύθηκε το 1974, σε δημόσιο διαγωνισμό του Δήμου Montreuil του Παρισιού. Τα *Αναλογικά 1* εξετέθησαν το 1976, στην ατομική της έκθεση στην Galerie Denise René στο Παρίσι και στη συνέχεια, το 1977, στην *Αίθουσα Τέχνης Δεσμός*, στην Αθήνα. Επίσης, η μορφή-γλυπτό "*Τετράγωνο-κύκλος-σύνεκτρον*", πραγματοποιήθηκε το 1976 ως "*γλυπτό-περιβάλλον*" σε πέτρα εμβαδού 68 τ.μ., στο Lycée Polyvalent του Mirepoix στη Γαλλία, ως παραγγελία του Υπουργείου Πολιτισμού και στη συνέχεια, ως "*γλυπτό-πηγή*" σε μάρμαρο, στην κατοικία του ζωγράφου *Γιάννη Σπυρόπουλου*, το 1980 στην Εκάλη και ως μικρότερο "*γλυπτό-πηγή*" σε μάρμαρο, στο Μουσείο Γουλανδρή, το 1986, στην Άνδρο. Με την ίδια πάντοτε μέθοδο της επαγωγικής ανάπτυξης των σχέσεων του τετραγώνου και του κύκλου και των διατομών τους, διαμορφώθηκε το επόμενο στάδιο της εργασίας (*Αναλογικά 2*, 1979-1982), όπου η Ναυσικά προσέθεσε στις δύο προηγούμενες γλυπτικές διαστάσεις στην επιφάνεια, του τετραγώνου και του κύκλου, ένα τρίτο εξωτερικό και νοητό περιφερόμενο κινητό σημείο που προσδιορίζει τις εκάστοτε σχέσεις τους με το χώρο: η συνέπεια ήταν τα επόμενα γλυπτά (οι "*Συναρτήσεις*"), να σηκωθούν από το επίπεδο και να μεταβληθούν σε γλυπτά χώρου. Τα εξέθεσε το 1980, στην ατομική της έκθεση, στην Wiener Secession στη Βιέννη, στη συνέχεια τα εξέθεσε, το 1987, στο *Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο* του Δήμου Θεσσαλονίκης και μετά από παραγγελία του *Τελλόγλειου Ιδρύματος*, το γλυπτό *Συνάρτηση 1, Αναλογικά 2*, 1979-1982 εγκαταστάθηκε, το 1998, στο προαύλιο του *Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών του ΑΠΘ*, στη Θεσσαλονίκη. Σε μια επόμενη περίοδο, στα *Αναλογικά 3* (1982-1986), τα ημικύκλια της σειράς *Αναλογικά 2* μεταβλήθηκαν, από ιδανικές γεωμετρικές μορφές, σε *καμπύλες-παραβολές*, (τις καμπύλες του διαστήματος) και με τα έργα αυτής της σειράς η Ναυσικά Πάστρα επελέγη, το 1989, στο διαγωνισμό για την πραγματοποίηση ενός γιγαντιαίου περιβάλλοντος, *Spruikom-Environment*, στο Vlissingen της Ολλανδίας. Επίτοιχες αναπτύξεις αυτής της σειράς εγκαταστάθηκαν, το 1991, στην πρόσοψη του *Βαφοπούλειου Πνευματικού Κέντρου* του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Με τη σειρά *Σχέσεις-Ρυθμοί* που παρουσιάστηκε το 1989 στο Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης και με τη σειρά *Σχέσεις-Ρυθμοί Τ.Ε (Temps-Espace)*, που παρουσιάστηκε στην *Γκαλερί 7*, το 1994, η εργασία χρησιμοποίησε ως αντικείμενο την ανάλυση των οργανώσεων των *Αναλογικών*, ως ένα αυτοτελές σύστημα επισήμανσης της συνεχούς μεταβλητότητας και της κινητικότητας του χώρου, κάτω από διαφορετικές κάθε φορά επεμβάσεις. Σε ένα επόμενο στάδιο αυτής της εργασίας, η μεταβλητή δομή του χώρου γίνεται συνάρτηση του *είδους* της εκάστοτε *ύλης* των γλυπτών της σειράς, "*Γη, Σίδερο, Ξύλο*", έργα της οποίας παρουσίασε το 1998 στην γκαλερί Λόλα Νικολάου, στη Θεσσαλονίκη και στη συνέχεια, στην έκθεση *Αθήνα by Art*, το 2004 και στο Μουσείο *Pully* της Λωζάνης.

Κατάλογος έκθεσης

Την έκθεση «Ναυσικά Πάστρα. 1921-2011. Αναδρομική έκθεση: τα σχέδια, τα γλυπτά και τα θεωρητικά κείμενα» συνοδεύει *κατάλογος* 424 σελίδων, με πολλές δεκάδες φωτογραφιών των σχεδίων και των γλυπτών της και με εκτεταμένα κείμενα για το έργο της στην γλώσσα της καταγωγής τους και μεταφρασμένα στα αγγλικά (και στα ελληνικά για τους ξένους συγγραφείς), 47 ιστορικών και θεωρητικών της τέχνης της Ελλάδας, Αυστρίας, Πολωνίας, Βελγίου, Ιταλίας και Γαλλίας.

Την έκδοση προλογίζουν: ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης-Υπουργών Εξωτερικών κος Ευάγγελος Βενιζέλος, η Πρόεδρος ΔΣ του ΚΜΣΤ κα Κατερίνα Κοσκινά, η Διευθύντρια του ΚΜΣΤ κα Μαρία Τσαντσάνογλου, ο Ομότιμος Καθηγητής του ΑΠΘ κος Δημήτρης Φατούρος, ο Καθηγητής-Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ κος Μιλτιάδης Παπανικολάου και ο τέως Διευθυντής του Γαλλικού Ινστιτούτου Θεσσαλονίκης (1987-1995) κος Gilbert Béranger.

Στη διάρκεια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν εκπαιδευτικά προγράμματα και ξεναγήσεις για το κοινό καθώς και ημερίδα για το έργο της Ναυσικής Πάστρα και την τεκμηρίωσή του, σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν

Χορηγοί Επικοινωνίας

INFORMATION

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Κολοκοτρώνη 21, Σταυρούπολη 56430, Θεσσαλονίκη

T: 2310 589141 & 3, F: 2310 600123

www.greekstatemuseum.com, info@greekstatemuseum.com

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων & Επικοινωνίας ΚΜΣΤ

T: 2310 589152 / press@greekstatemuseum.com, pr@greekstatemuseum.com